

Natuurlijk Toegankelijk

STICHTING HET KLAVERBLAD ZEELAND

Westwal 37, 4461 CM Goes
Postbus 2054, 4460 MB Goes
telefoon 0113 - 249 325
tekst-telefoon 0113 - 249 333
telefax 0113 - 233 595

algemeen@klaverbladzeeland.nl
www.klaverbladzeeland.nl
handelsregister S 41115345
bank 32.05.49.089

Rapport met aanbevelingen voor het
verbeteren van de toegankelijkheid van 30
natuur- en wandelgebieden in Zeeland
voor mensen met een functiebeperking
In opdracht van de Provincie Zeeland

Goes, juni 2003
Jelle Visser
Tineke Reidinga

- Federatie van Ouderverenigingen
- Landelijke Organisatie Cliëntenraden
- Regionaal Patiënten/Consumenten Platform Zeeland

- Provinciaal Overleg- en Samenwerkingsverband Ouderenorganisaties Zeeland
- WAO-platform Zeeland
- Zeeuwse Stichting voor Gehandicaptenbeleid

Dit rapport is telefonisch te bestellen: 0113 - 249 325
of via www.klaverbladzeeland.nl te downloaden.
Tegen een vergoeding van € 3,40.
Dit rapport is tevens in gesproken vorm verkrijgbaar.

Inhoudsopgave

Inleiding	7
1. Criteria	8
2. Beleidsuitgangspunten	9
3. Onderzoekopzet, conclusies en aanbevelingen	11
4. De natuurgebieden	13
4.1 Natuurgebied Slikken van de Heen – St. Philipsland	13
4.2 Natuurgebied De Eendenkooi – Sint Philipsland	14
4.3 Natuurgebied Oranjezon – Vrouwenpolder	16
4.4 Natuurgebied Yerseke Moer – Yerseke	17
4.5 Natuurgebied inlagen Noord - Beveland – Wissenkerke	18
4.6 Natuurgebied Landgoed Landlust – Heinkenszand	20
4.7 Natuurgebied Wallenroute Retranchement – Retranchement	21
4.8 Natuurgebied Verdrongen Land van Saeftinge – Emmadorp	23
4.9 Natuurgebied het Grote Gat – Oostburg	25
4.10 Natuurgebied Infoduin – Neeltje Jans gemeente Veere	26
4.11 Natuurgebied Boswachterij Westerschouwen – Westerschouwen	26
4.12 Natuurgebied Rammekenshoek – Ritthem	28
4.13 Natuurgebied de Schotsman – Kamperland	30
4.14 Natuurgebied Krekengebied Ouwerkerk – Ouwerkerk	31
4.15 Natuurgebied De Manteling van Walcheren – Oostkapelle	33
4.16 Natuurgebied Veerse Bos – Veere	35
4.17 Natuurgebied Smitsschorre – Axel	37
4.18 Natuurgebied Canisvliet – Sas van Gent	38
4.19 Natuurgebied het Zandgelaag op de Kauter – Nieuw Namen	40
4.20 Natuurgebied de Zuidelijke Braakmanbossen – Terneuzen	41
4.21 Natuurgebied de Piet – Wolphaartsdijk/Arnemuiden	43
4.22 Natuurgebied Schelphoek – Serooskerke Schouwen-Duiveland	44
4.23 Natuurgebied Fort Ellewoutsdijk – Ellewoutsdijk	45
4.24 Natuurgebied Neeltje Jans – Gemeente Veere	46
4.25 Natuurgebied Het Heggengebied – Zak van Zuid Beveland	48
4.26 Natuurgebied Bloemdijken – Zak van Zuid Beveland	49
4.27 Natuurgebied Zwaakse Weel – Kwadendamme	50
4.28 Natuurgebied Zeepeduinen – Burgh Haamstede	52
4.29 Natuurgebied Zuidkust van Schouwen – Schouwen Duiveland	54
4.30 Natuurgebied Slot Haamstede – Burgh Haamstede	55

Bijlage 1 Schouwingslijst	57
---------------------------	----

Bijlage 2 Geraadpleegde literatuur	62
------------------------------------	----

Extra:

- Plattegrond van Zeeland
- Wenkenblad Toegankelijkheid van nationale parken en andere natuurgebieden

Inleiding

De Provincie Zeeland heeft de Stichting Het Klaverblad Zeeland opdracht gegeven om 30 natuur- en wandelgebieden in de provincie Zeeland te beoordelen op bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid voor mensen met een functiebeperking.

Het Klaverblad is een samenwerkingsverband van organisaties op het terrein van de zorg. De stichting bestaat uit zes organisaties, waaronder de Zeeuwse Stichting voor Gehandicaptenbeleid, die adviseert op het gebied van bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid voor mensen met een functiebeperking ten aanzien van openbare gebouwen, openbare bestratingen en overige objecten.

In samenwerking met Staatsbosbeheer, Stichting het Zeeuwse Landschap en de Vereniging van Natuurmonumenten zijn de betrokken gebieden in beeld gebracht. Bij het onderzoek werden ook de werkgroepen die zich inzetten voor mensen met een functiebeperking betrokken.

De resultaten van het onderzoek van de 30 terreinen kan men bezoeken via de website van Stichting Het Klaverblad Zeeland www.klaverbladzeeland.nl. Deze informatie zal ook te raadplegen zijn op de landelijke website www.toegankelijknederland.nl.

Wij beseffen dat de aanbevelingen in dit rapport om financiële redenen niet direct kunnen worden gerealiseerd. Wel hopen wij dat er door de terreineigenaren rekening gehouden wordt met de integrale toegankelijkheid.

Hans Notenboom, directeur.

1. Criteria

In gebieden die niet door mensenhanden zijn aangelegd is het moeilijk om aan de toegankelijkheids eisen voor iedereen te voldoen. De verschillende verhardingen, natuurlijke hoogteverschillen en zandverstuivingen zijn met het natuurschoon verbonden. Toch is het mogelijk om bij de aanleg en verbeteren van deze natuurgebieden, ook rekening te houden met mensen met een functiebeperking. Zoals door wandelpaden aan te leggen waarvan de toegankelijkheid niet afhankelijk is van de seizoenen. Het plaatsen van bankjes en picknickplaatsen en verharde routes naar de diverse bezienswaardigheden aan te leggen.

Het zelfstandig gebruik van rolstoelen is gebaseerd op zowel handbewogen rolstoelen als elektrische rolstoelen.

Uit de middelen van de Wet Voorziening Gehandicapten (WVG) worden tegenwoordig meer de elektrische rolstoelen verstrekt dan de met de handbewogen rolstoelen. Van de elektrische rolstoelen is er het driewielige type (scootmobiel) en de vierwielige evt. aangepast aan de functiebeperkingen.

Uit het oogpunt van het gelijkwaardig–integraal deel kunnen nemen aan de samenleving is belangrijk dat de onderstaande richtlijnen worden ingepast bij het aanpassen en verbeteren van de bestaande natuurterreinen.

Afmetingen en voorschriften die gelden voor mensen met een functiebeperking zijn beschreven in het wenkenblad 'toegankelijkheid van nationale parken en andere natuurgebieden', dit is bijgevoegd als bijlage.

2. Beleidsuitgangspunten

Staatsbosbeheer, Stichting het Zeeuwse Landschap en de Vereniging van Natuurmonumenten hebben elk ongeveer 10 gebieden aangemerkt. Deze gebieden worden in de genoemde volgorde behandeld.

Stichting het Zeeuwse Landschap

1. Slikken van de Heen – Sint Philipsland
2. Eendenkooi – Sint Philipsland
3. Oranjezon – Vrouwenpolder
4. Yerseke Moer – Yerseke
5. Inlagen Noord-Beveland – Wissenkerke
6. Landgoed Landlust – Heinkenszand
7. Wallen van Retranchement – Retranchement
8. Verdrongen land van Saeftinghe – Emmadorp
9. Grote Gat – Oostburg
10. Info Duin – Neeltje Jans

Staatsbosheer

1. Boswachterij Westerschouwen – Westerschouwen
2. Rammekenshoek – Ritthem
3. De Schotsman – Kamperland
4. Krekengebied Ouwerkerk – Ouwerkerk
5. De manteling – Oostkapelle
6. Veerse Bos – Veere
7. Smitsschorre – Axel
8. Canisvliet – Sas van Gent
9. Zandgelaag 'Op de Kauter' – Nieuw Namen
10. Braakman Zuid – Terneuzen
11. De Piet – Wolphaartsdijk
12. Schelphoek – Serooskerke Schouwen-Duiveland

Vereniging van Natuurmonumenten

1. Fort Ellewoutsdijk – Ellewoutsdijk
2. Neeltje Jans – Gemeente Veere
3. Heggengebied – Zak van Zuid-Beveland
4. Bloemdijken – Zak van Zuid-Beveland
5. De Zwaakse Weel – Kwadendamme
6. Zeepe Duinen – Burgh-Haamstede
7. Zuidkust van Schouwen – Schouwen-Duiveland
8. Slot Haamstede – Burgh Haamstede

3. *Onderzoeksopzet, conclusies en aanbevelingen*

In de regiovisie voor mensen met een functiebeperking knelpunt 7 'Toegankelijkheid Zeeuwse Natuurgebieden' is vastgelegd dat de partners van de regiovisie er belang aan hechten dat de toegankelijkheid voor mensen met een functiebeperking van natuurgebieden in Zeeland verbetert. Hier is men van twee elementen uitgegaan:

- Mensen met een functiebeperking hebben meer en betrouwbare informatie nodig over de toegankelijkheid van natuurgebieden.
- Beheerders of eigenaren van natuurgebieden dienen de fysieke toegankelijkheid van natuurgebieden te verhogen.

Het doel van het project is om de beheerders of eigenaren van natuurgebieden in Zeeland te stimuleren tot het aanbrengen van verbeteringen in de toegankelijkheid van de natuurgebieden die zij beheren. Door uitvoering van dit project beschikt Zeeland over betrouwbare en actuele informatie over de toegankelijkheid van natuurgebieden. Voor mensen met een functiebeperking is deze informatie eenvoudig bereikbaar via internet.

Conclusie

Voor het onderzoek zijn mensen met een functiebeperking op grond van ervaringsdeskundigheid betrokken geweest. Het onderzoek heeft een groot aantal (op te lossen) knelpunten opgeleverd. Opvallend is dat bij alle natuurgebieden de bereikbaarheid, toegankelijkheid en bruikbaarheid niet optimaal is. Bij de ingangen zijn vaak geen Algemene Invaliden Parkeerplaatsen (AIP) aanwezig welke belangrijk zijn, omdat deze mensen het gebied goed moeten kunnen bereiken. De looproutes zijn vaak ongelijkmatig en onverhard, wat vooral bij regen problemen oplevert. De gebieden zijn beperkt toegankelijk en voor mensen met een handbewogen rolstoel is het alleen mogelijk onder begeleiding. De gebieden waar veel zandpaden aanwezig zijn, zijn helemaal niet

toegankelijk. De bospaden zijn alleen in droge perioden berijdbaar, bij regen veranderd het in een zeer drassig terrein.

Aanbevelingen

Voor een optimaal gebruik dient tenminste een rondgaand pad toegankelijk te zijn dat is uitgevoerd met kunststofrasters of gemalen puin. Deze verhardingen zijn in alle seizoenen goed begaanbaar en berijdbaar voor rolstoelgebruikers. De informatie die over het gebied verstrekt wordt is vaak onduidelijk en de bewegwijzering, naar en door de gebieden, levert ook regelmatig een zoekplaatje op. Dit door slechte bebording of achterstallig onderhoud van de beplanting. Toegankelijke paden moeten eens per jaar worden gecontroleerd op verzakkingen, drempelvorming, begroeiing, zandophopingen en overgroeiingen op het pad. Het is aan te bevelen duidelijke informatie bij het beginpunt aan te geven over de lengte van de route. Er is onvoldoende parkmeubilair aanwezig, vooral voor mensen met een beperkt uithoudingsvermogen zijn voldoende zitbanken belangrijk. Bij diverse terreinen zijn hellingbanen aanwezig, vooral hellingbanen die hoger zijn dan een meter moeten met een rustplateau uitgevoerd worden. Voor visueel gehandicapten zijn een aantal aanvullende richtlijnen van toepassing. Het gaat om zeer slechtzienden en blinden die met een taststok lopen. Deze mensen maken gebruik van gidslijnen om zich te oriënteren. Bij het ontbreken van een 'natuurlijke' geleidelijn is de aanleg van een 'lijn' in de paden die een blinde of zeer slechtziende kan 'volgen' onontbeerlijk. Ook is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven. Bij alle nog aan te brengen voorzieningen moet 'Het Handboek voor Toegankelijkheid' worden toegepast.

Beoordelingen

Per gebied zijn er drie tabellen opgesteld in de volgorde van Bereikbaarheid, Toegankelijkheid en Bruikbaarheid. In de tabel staat links de omschrijving van het object en rechts de te nemen maatregelen. Indien er in de natuurgebieden tevens voor bezoekers toegankelijke gebouwen aanwezig zijn, is er eveneens een schouwing verricht.

4. De natuurgebieden

4.1 Natuurgebied Slikken van de Heen – St. Philipsland

De Slikken van de Heen is een complex van schorren waar de natuur weids en ruig is. Er loopt een 3 km lange wandelroute door het gebied maar door de ongelijkheid van het terrein is het niet overal goed toegankelijk.

In het gebied komt men door kreken, over smalle bruggetjes en langs de route staat een vogelobservatiescherm. Het gebied wordt door een kudde Schotse hooglanders begraasd.

Bereikbaar Slikken van de Heen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Parkeerplaats aanleggen onder de dijk naar de ingang van het terrein. Terrein verhard, markeren, en bord E6 plaatsen. Bord E6
Obstakels: Natuurgebied omringt door dijk. Trapopgang zonder leuning.	Hellingbaan realiseren over de dijk tot aan de ingang van het natuurterrein. Leuning aanbrengen aan beide zijde van de trap. Over de gehele breedte de trapneuzen voorzien van een contrasterende kleur.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.
Verhardingen: Oneffen graspad.	Pad uitvlakken en verhard d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin.

Toegankelijkheid Slikken van de Heen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord / Belettering: De tekst op het bord is slecht leesbaar, aangetast door de zon.	Informatie vervangen door goed leesbare tekst.
Toegangshek: Hellend hek, moeilijk te openen.	Klaphek plaatsen met een vrije doorgang van minimaal 850 mm.

Bereikbaarheid Slikken van de Heen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel Verharding: grasland Smalle bruggetjes.	Vlonderpad voorzien van opstaande randen aanleggen met een breedte van minimaal 1200 mm, vanaf de ingang naar het vogelobservatiescherm.
Parkmeubilair: Niet aanwezig.	Langs de wandelpaden zitbanken en afvalbakken aanbrengen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechthorenden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
Uitzichtpunten Vogelobservatiescherm: De kijkgaten in het observatiescherm zijn te hoog voor zittende mensen. Boven op de dijk bij de ingang.	Kijkgaten in het observatiescherm tussen 900+-1200 mm + rij- en loopvlak. Plateau aanleggen voor kijkscherm. Bankjes plaatsen. Terrein uitvlakken en verharderen. Bankjes plaatsen.

4.2 Natuurgebied De Eendenkooi – Sint Philipsland

De eendenkooi is aangelegd bij een binnengedijkte getijdengeul. Het gebied bestaat uit een open waterplas waarin 4 vangpijpen uitmonden. Bij een vangpijp is een observatiepunt. Er is een infocentrum aanwezig. Het gebied is i.v.m. broedtijden tijdelijk geopend en alleen op aanvraag en onder begeleiding van een gids te bezoeken.

Bereikbaarheid De Eendenkooi

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Parkeerplaats aanleggen op de algemene parkeerplaats. Terrein verhard, markeren en bord E6 plaatsen.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.

Toegankelijkheid de Eendenkooi

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord / Belettering: ANWB informatiebordje met kleine witte letters op een bruine achtergrond.	Bord plaatsen 900+-1200 mm + loop- en rijvlak. De belettering moet een hoogte van minimaal 10 mm hebben en voorzien zijn van een contrasterende kleur met de achtergrond.

Bruikbaarheid Eendenkooi

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel Verharding: grasland	De paden verhard d.m.v. kunststofrasters of een vlonderpad, voorzien van opstaande randen en een breedte van minimaal 1200 mm aanleggen tot aan de observatiehut.
Uitzichtpunt:	Kijkgaten in het observatiepunt plaatsen tussen de 900+ - 1200 mm + rij- en loopvlak. Bankjes plaatsen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.

Infocentrum Eendenkooi

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Het infocentrum is niet toegankelijk. De bereikbaarheid, bruikbaarheid en toegankelijkheid moeten op alle punten aangepast worden.	In overleg met de bouwkundig adviseur van Zeeuwse Stichting voor Gehandicaptenbeleid aanpassingen uitwerken.

4.3 Natuurgebied Oranjezon – Vrouwenpolder

Het natuurterrein Oranjezon is een duingebied. Het is een voormalig waterwingebied. Er lopen verschillende routes door het gebied, waarvan een groot gedeelte over zandpaden. Er loopt een niet rondgaand puinpad onderlangs de duinen.

Bereikbaarheid Oranjezon

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Bij de ingang naar natuurterrein aanwezig.	Bij begin toegangsweg duidelijk aangeven dat er een Algemeen Invaliden Parkeerplaats aanwezig is.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.

Toegankelijkheid Oranjezon

* Het natuurgebied Oranjezon is een toegankelijk gebied.

Bruikbaarheid Oranjezon

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel Verharding: zand, graspad	In overleg, 1 route, de zandpaden uitvlakken en verharden d.m.v. vlonderpaden met een afrijbeveiliging en een minimale breedte van 1200 mm. De graspaden uitvlakken en verharden d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin.
Parkmeubilair: Onvoldoende aanwezig.	Langs de paden zitbanken, picknickplaatsen en afvalbakken aanbrengen.

Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
Bruggen:	De brug voorzien van een afrijbeveiliging. De op- en afrit vlak laten aansluiten met pad.

4.4 Natuurgebied Yerseke Moer – Yerseke

De Yerseke Moer is een onregelmatig gebied. Het afwisselende landschap heeft een groot vogel- en plantenrijk. Om het gebied loopt een verharde weg, deze is toegankelijk voor alle verkeer. Het gebied is i.v.m. broedtijden tijdelijk geopend en alleen op aanvraag en onder begeleiding van een gids te bezoeken. Langs de hoofdweg is een bushalte aanwezig.

Bereikbaarheid Yerseke Moer

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Op het terrein bij informatiebord invaliden parkeerplaatsen aanleggen. Terrein verhard, markeren en bord E6 plaatsen.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.
Verharding: Rondom het natuurgebied geasfalteerde weg. Naar het parkeerterrein grasland.	Weg naar parkeerplaats uitvlakken en verhard. Op de doorgaande weg is het aan te bevelen om een maximumsnelheid van 30 km/uur in te voeren.

Toegankelijkheid Yerseke Moer

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Toegangshek:	Het gebied is niet vrij toegankelijk. Het hek zal door een begeleider opgehouden moeten worden.

Bruikbaarheid Yerseke Moer

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Niet aanwezig. Verharding: grasland	Vlonderpad met afrijbeveiliging aanleggen volgens een nader te bepalen route met een breedte van minimaal 1200 mm.
Uitzichtpunten: Niet aanwezig.	Op nader te bepalen plaatsen langs de route uitzichtpunten realiseren. Bankjes en afvalbakken plaatsen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienenden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.

Figuur 8 Yerseke Moer parkeerterrein

4.5 Natuurgebied inlagen Noord - Beveland – Wissenkerke

Langs de kust van Noord Beveland (tussen de Oosterscheldekering en Colijnsplaat) vinden we de inlagen. Het landschap varieert van moerassig grasland of rietveld tot open water. Bij de Oesterput is een informatiecentrum aanwezig. De inlagen zijn niet altijd vrij toegankelijk.

Bereikbaarheid inlagen Noord - Beveland

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Parkeerplaatsen aanleggen bij de ingang naar de Keihoogte en bij het informatiecentrum Oesterput. De parkeerplaatsen verhard, markeren en bord E6 plaatsen.

Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.
Obstakels: Trapopgangen naar de inlagen en observatiehut Keihoogte.	Hellingbanen over de dijk aanleggen. Leuningen plaatsen langs de trap. Over de gehele breedte de trapneuzen voorzien van een contrasterende kleur.
Verharding: Op dijk grasland. Gedeelte Oesterput – verhard grindpad.	Pad uitvlakken en verharderen d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin.

Toegankelijkheid inlagen Noord - Beveland

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Toegangshek inlaag Oesterpunt: Sluiting niet te bedienen. De grendel zit achter een paal en gaat stroef open.	Hendel op een hoogte van 900 mm + rij- en loopvlak plaatsen en goed bedienbaar uit te voeren. Er moet een vrije bedieningsruimte naast het hek van 500 mm zijn.
Wildroosters: Bij ingang inlaag keihoogte, opening tussen de spijlen h.o.h. 50 mm.	Tussen de spijlen op wielafstand rolstoel houten blokjes plaatsen.

Bruikbaarheid inlagen Noord - Beveland

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel. Verharding: verhard grindpad en graspaden.	De graspaden uitvlakken en verharderen d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin.
Parkmeubilair: Niet aanwezig.	Langs de paden zitbanken, picknickplaatsen en afvalbakken aanbrengen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.

Uitzichtpunten: 2 vogelobservatiehutten.	Langs de inlagen op de dijk uitzichtpunten realiseren en bankjes plaatsen. Zie toelichting bruikbaarheid vogelobservatiehut.
---	---

Vogelobservatiehut inlagen Noord - Beveland

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Buitendeur: Dubbele deuren met een vrije doorgang van een deur van 650 mm.	Een enkele deur maken met een minimale vrije doorgang van 850 mm.
Trappen: 2 treden naar de ingang van de vogelobservatiehut.	Hellingbaan realiseren. Voor de ingang een vlakke vrije gebruiksruimte van 1500x1500 mm.

Figuur 1 Vogelobservatiehut inlagen

4.6 Natuurgebied Landgoed Landlust – Heinkenszand

Landgoed Landlust is een landgoed gelegen in het dorp Heinkenszand. Het landgoed bestaat uit een park- en bosgedeelte waardoor enkele onverharde paden lopen. Bij de ingang van het park is op 30 meter afstand een bushalte aanwezig.

Bereikbaarheid Landgoed Landlust

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Zo dicht mogelijk bij de ingang naar het park een parkeerplaats aanleggen, markeren en bord E6 plaatsen.

Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.
Obstakels: Geen op- en afrit stoep.	Aflopende bestrating met een hellinghoek 1:10 en een breedte van 1200 mm. aanleggen.
Verharding: Zeer los grind.	Een pad uitvlakken en verharden met een minimale breedte van 1200 mm.

Toegankelijkheid Landgoed Landlust

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Slagboom: Voetgangersdoorgang: te weinig vrije ruimte.	Slagboom inkorten, zodat een vrije doorgang ontstaat van minimaal 850 mm.

Bruikbaarheid Landgoed Landlust

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel Verharding: klinkerpad, aangestampte aarde.	De aardepaden uitvlakken en verharden d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin.
Parkmeubilair: Niet aanwezig.	Langs de paden zitbanken en afvalbakken aanbrengen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.

4.7 Natuurgebied Wallenroute Retranchement – Retranchement

Het wallencomplex van Retranchement is een oud verdedigingsbolwerk, tegenwoordig is het een aaneenschakeling van kleine landschapselementen. De wandelroute loopt over de verschillende wallen rondom het dorp. In het dorp is een bushalte aanwezig.

Bereikbaarheid Wallenroute Retranchement

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Parkeerplaatsen aanleggen bij de verschillende ingangen. Terrein verhard, markeren en bord E6 plaatsen.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van de route.

Toegankelijkheid Wallenroute Retranchement

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord / Belettering: Het bord in het dorp is te hoog geplaatst. De belettering is te klein.	Bord plaatsen 900+-1200 mm + loop- en rijvlak. De belettering moet een hoogte van minimaal 10 mm hebben en voorzien zijn van een contrasterende kleur met de achtergrond.
Hellingbanen en trappen: Wal tussen Noordstraat en Molenstraat. Wal ontoegankelijk door bielzen trappen. Wal tussen Molenstraat en Dorpsstraat. Wal ontoegankelijk door bielzen trappen.	Hellingbaan aanleggen. Idem. Over de gehele breedte de trapneuzen voorzien van een contrasterende kleur.

Bruikbaarheid Wallenroute Retranchement

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel. Verharding: verhard schelpenpad.	Paden aan de zijkanen van gras ontdoen, gedeeltelijk egaliseren en opnieuw inwalsen.
Parkmeubilair: Niet aanwezig.	Langs de wandelpaden zitbanken en afvalbakken aanbrengen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
Hellingbaan: In het midden van de wal tussen de Noordstraat en Molenstraat is een verdiept gedeelte.	De wal overbruggen door middel van een houten brug.

Uitzichtpunten: Niet aanwezig.	Op nader aan te geven plaatsen uitzichtpunten aanleggen. Bankjes en afvalbak plaatsen.
-----------------------------------	--

4.8 Natuurgebied Verdrongen Land van Saeftinge – Emmadorp

Het Verdrongen Land van Saeftinge is een uitgestrekt schorrengebied in de Westerschelde. Er is een korte wandelroute van ca. 1 km over het schor, gedeeltelijk over een vlonderpad. Er is een toegankelijk bezoekerscentrum met informatie over de natuur en de geschiedenis van het gebied. Er is een invalidenparkeerplaats voor de deur en er is een invalidentoilet aanwezig.

Bereikbaarheid Verdrongen Land van Saeftinge

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Bij de ingang van het bezoekers centrum zijn 2 parkeerplaatsen aanwezig, deze zijn te klein van afmetingen.	De parkeerplaatsen moeten een afmeting hebben van 3500 x 6000 mm.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein en het bezoekerscentrum.
Obstakels: Wildrooster.	Tussen de spijlen op wielafstand van rolstoel houten blokjes plaatsen.
Hellingbaan: De toegang naar het natuurterrein gaat via een hellingbaan.	Hellingbaan aanpassen volgens de eisen van 'Het Handboek voor Toegankelijkheid'.
Verharding boven aan dijk: Oneffen grasland.	Terrein uitvlakken en verharderen. Aansluiting naar ingang uitvoeren d.m.v. een hellingbaan.

Toegankelijkheid Verdrongen Land van Saeftinge

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Toegangshek: De vrije doorgang hekken en in de sluis zijn te smal.	Toegangshek plaatsen met een vrije doorgang van de hekken en de sluis van minimaal 850 mm.

Bruikbaarheid Verdrongen Land van Saeftinge

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: 1 meter Verharding: plankier	Het vlonderpad voorzien van een afrijbeveiliging d.m.v. een opstaande rand. Elke 75 meter en aan het einde een keermogelijkheid maken van ≥ 2000 mm.
Parkmeubilair: Niet aanwezig.	Langs de paden bankjes en afvalbakken plaatsen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
Uitzichtpunten: Op de dijk een ontoegankelijk, bestraat met kinderkopjes, uitkijkpunt over het schor.	Het toegangspad en het terrein uitvlakken en verharden d.m.v. de kinderkopjes door te zagen en deze met de ronding naar beneden in een cementspecie of gestabiliseerd zand opnieuw te bestraten.

Bezoekerscentrum Verdrongen Land van Saeftinge

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Hefplateau/traplift: Niet aanwezig.	Plateaulift aanbrengen.
Toiletruimte: Afmetingen voldoen. Koord van de alarminstallatie hangt te hoog. Wasbak hangt te hoog.	Koord van de alarminstallatie maximaal 400 mm + vloer en moet van een contrasterende kleur zijn. Deurbeugel plaatsen. Enkele ophanghaakjes plaatsen 900 + 1200 mm + vloer. Wastafel maximale hoogte 800 mm + vloer.
Nooduitgang: Vanaf de bovenverdieping moet men via een trap door een dakvenster op de buitentrapp komen.	In samenwerking met de brandweer een de Zeeuwse Stichting voor Gehandicaptenbeleid een oplossing uitwerken.

4.9 Natuurgebied het Grote Gat – Oostburg

Langs een ca. 2 km lange aangrenzende weg is het Grote Gat, een langgerekte kreek, goed te overzien. Er is een vogelobservatiehut. In het dorp is een bushalte aanwezig.

Bereikbaarheid het Grote Gat

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Parkeerplaats aanleggen op nader te bepalen plaats. Terrein verharderen, markeren en bord E6 plaatsen.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.
Openbaar vervoer:	In het dorp verschillende buslijnen aanwezig.

Toegankelijkheid het Grote Gat

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Verharding: Bij toegang tot natuurgebied bij schuur Zeeuws Landschap oneffen grasland.	Pad uitvlakken en verharderen.

Bruikbaarheid het Grote Gat

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: 4 meter. Verharding: beton tegelpad.	Bij de overgang naar het tegelpad langs de watergang een leuning plaatsen.
Parkmeubilair: Onvoldoende aanwezig langs de route.	Langs de wandelpaden zitbanken en afvalbakken aanbrengen.

4.10 Natuurgebied Infoduin – Neeltje Jans gemeente Veere

Het infoduin is geschikt voor mensen met een rolstoel. Er is een rondwandeling van 300 meter. Er zijn invalidenparkeerplaatsen bij de ingang naar het duin.

Bereikbaarheid Infoduin

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.

Toegankelijkheid Infoduin

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Paaltje: In het midden van het van de ingang staat een paaltje.	Een vrije doorgang realiseren van minimaal 850 mm.

Bruikbaarheid Infoduin

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Parkmeubilair: Onvoldoende aanwezig langs de route.	Langs de wandelpaden zitbanken/picknickplaatsen en afvalbakken aanbrengen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.

4.11 Natuurgebied Boswachterij Westerschouwen – Westerschouwen

De boswachterij Westerschouwen is het grootste bos van Zeeland en loopt langs de kust op Schouwen-Duiveland. Er loopt een 8 km lang tegelpad voor fietsers en wandelaars door. De route heeft lichte hellingen en kan daardoor alleen onder begeleiding voor handbewogen

rolstoelen, het gebied is wel geschikt voor scootmobielen. Er is een bushalte op 200 meter afstand vanaf de ingang naar het wandelgebied.

Figuur 6 Boswachterij Schouwen

Figuur 7 Boswachterij Schouwen

Bereikbaarheid Boswachterij Westerschouwen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Op het parkeerterrein bij de rotonde zijn 2 parkeerplaatsen. Deze hebben een afmeting van 2400x4700 mm. Bij de bosingang zijn 4 stuks aanwezig deze hebben een afmeting van 3000 x 5100 mm. Bij de bosingang staan containers op de parkeerplaatsen.	De parkeerplaatsen moeten een afmeting hebben van 3500x6000 mm. Containers verwijderen.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.
Verharding: Vanaf de parkeerplaats bij de rotonde betontegels.	Op verschillende plaatsen het straatwerk nalopen.

Toegankelijkheid Boswachterij Westerschouwen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord / Belettering: Kleine belettering.	De belettering moet een hoogte van minimaal 10 mm hebben en voorzien zijn van een contrasterende kleur met de achtergrond.
Wildroosters: Niet toegankelijk afstand tussen de spijlen 70 mm.	Tussen de spijlen op wielafstand rolstoel, houten blokjes plaatsen.

Bruikbaarheid Boswachterij Westerschouwen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel Verharding: betontegels	Op verschillende plaatsen het straatwerk nalopen. Onderhoud plegen i.v.m. zandhopen en dennennaalden op het pad.
Parkmeubilair: Slecht bereikbaar, geplaatst in oneffen terrein met zandbodem.	Langs de paden zitbanken met rugleuningen, picknickplaatsen op uitgevlakte en verharde ondergrond en afvalbakken plaatsen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.

4.12 Natuurgebied Rammekenshoek – Ritthem

Rond het fort Rammekens ligt het krekengebied Rammekenshoek. Door het gebied loopt een 5 km lange wandelroute door bos, krekens en langs de Westerschelde.

Figuur 11 Toegang Rammekenshoek

Figuur 12 Toegang Rammekenshoek

Bereikbaarheid Rammekenshoek

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Op het terrein bij informatiebord en zij-ingang bosgedeelte een invaliden parkeerplaats aanleggen. Terrein verhard, markeren en bord E6 plaatsen.

Gidslijnen blinden en slechtienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.
Verharding: Zand, grind en schelpenpad.	Weg vanaf parkeerplaats uitvlakken en verharden d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin.

Toegankelijkheid Rammekenshoek

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Slagbomen: Onvoldoende vrije doorgang naast slagbomen.	Slagbomen inkorten, zodat een vlakke vrije doorgang van minimaal 850 mm ontstaat. Bij de bosingang een leuning langs het talud plaatsen.
Informatiebord/belettering: Bord te hoog geplaatst. Belettering onduidelijk.	Bord plaatsen 900+-1200 mm + loop- en rijvlak. De belettering moet een hoogte van minimaal 10 mm hebben en voorzien zijn van een contrasterende kleur met de achtergrond.
Toegangshek: Te smalle vrije doorgang.	Hekken verbreden tot een minimale vrije doorgang van 850 mm.

Bruikbaarheid Rammekenshoek

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Verharding: Zand, schelpen, gras, fijn grind en bospad. Langs de Westerschelde een betonnen baan.	Paden uitvlakken en verharden d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin.
Uitzichtpunten: Niet aanwezig.	Op nader te bepalen plaatsen langs de route uitzichtpunten realiseren. Bankjes en afvalbakken plaatsen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.

Buitentrappen: Bij de zeedijk 2 trappen. Vanaf de vestingwal naar loofbos kleine trap.	Over de dijk en vanaf de vestingwal een hellingbaan volgens Het Handboek voor Toegankelijkheid aanleggen. Over de gehele breedte de trapneuzen voorzien van een contrasterende kleur.
Bepanting: Begroeiing over de paden.	Regelmatig onderhoud vereist van overhangende takken.
Bruggen: Geen goede op- en afrit. Aan een zijde een leuning.	Op- en afrit aan beide zijde van de brug vlak laten aansluiten met wegdek. Aan beide zijde van de brug leuningen plaatsen.

Figuur 13 Vogelkijkhut Rammekenshoek

4.13 Natuurgebied de Schotsman – Kamperland

Het natuurgebied de Schotsman ligt aan het Veerse Meer. Er loopt een 3 km lang wandelroute door het gebied, deze loopt voor een groot deel door het bos en langs het Veerse meer, waar zich enkele ligweides bevinden.

Bereikbaarheid de Schotsman

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Parkeerplaats aanleggen bij ingang van het terrein. Terrein verhard, markeren en bord E6 plaatsen.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.

Toegankelijkheid de Schotsman

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord / Belettering: ANWB informatiebordje met kleine letters op een bruine achtergrond. Bord is te hoog geplaatst.	Bord plaatsen 900+-1200 mm + loop- en rijvlak. De belettering moet een hoogte van minimaal 10 mm hebben en voorzien zijn van een contrasterende kleur met de achtergrond.
Slagbomen:	Ruimte naast slagbomen uitvlakken en verhard. Een minimale vrije doorgang van 850 mm realiseren.

Bruikbaarheid de Schotsman

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel. Verharding: grasland.	De paden uitvlakken en verhard d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin met een minimale breedte van 1200 mm.
Parkmeubilair: Onvoldoende aanwezig langs de route.	Langs de wandelpaden zitbanken en afvalbakken aanbrengen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.

4.14 Natuurgebied Krekengebied Ouwerkerk – Ouwerkerk

Het krekengebied is een herinnering aan de dijkdoorbraak van 1953. Door het gebied loopt een route van 2,5 en 8 km langs gevarieerd landschap. Er is ook een museum aanwezig met informatie over de watersnoodramp. Naast de Algemene Invaliden Parkeerplaats is een bereikbaar en toegankelijk restaurant. Er is geen invalidentoilet.

Figuur 9 Krekengebied paden

Figuur 10 Krekengebied

Bereikbaarheid Krekengebied Ouwerkerk

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Bij de toegang van de natuurgebieden (krekens) zijn geen invaliden parkeerplaatsen. Bij het museum 3 parkeerplaatsen.	Parkeerplaatsen aanleggen bij de diverse toegangen naar de krekens. Terrein verhard, markeren en bord E6 plaatsen.
Obstakels: De toegang naar de wandelgebieden rondom de krekens is afgesloten d.m.v. een slagboom.	Naast de slagboom een vlakke ruimte realiseren met een vrije doorgang van minimaal 850 mm.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein en museum.
Verharding: Rondom het natuurgebied geasfalteerde weg. Naar de wandelgebieden rondom de krekens grasland.	Toegangspad naar de krekens uitvlakken en verhard d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin. Het is aan te bevelen om een maximum snelheid van 30 km/uur op de doorgaande weg in te voeren.

Toegankelijkheid Krekengebied Ouwerkerk

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord: uitzichtpunt caisson, staat op goede hoogte. Bij de toegangen naar de wandelgebieden langs de krekens staan de borden te gekanteld. Het lettertype is te klein.	Bord plaatsen 900+-1200 mm + loop- en rijvlak. De belettering moet een hoogte van minimaal 10 mm hebben en voorzien zijn van een contrasterende kleur met de achtergrond.
Natuurgebied toegang Nieuwe dijk: Een steile hellingbaan geeft toegang tot het terrein.	Hellingbaan aanleggen volgens Het Handboek voor Toegankelijkheid.

Bruikbaarheid Krekengebied Ouwerkerk

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Verharding: Grasland, aarde en houtsnippers.	De wandelpaden door de gebieden verhard d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin.

Uitzichtpunten: Niet aanwezig.	Op nader te bepalen plaatsen langs de route uitzichtpunten realiseren. Bankjes en afvalbakken plaatsen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
Vissteiger:	Pad egaliseren naar de steiger. Railing repareren van de steiger.
Parkmeubilair: Niet aanwezig.	Langs de paden zitbanken, picknickplaatsen en afvalbakken aanbrengen.

4.15 Natuurgebied De Manteling van Walcheren – Oostkapelle

De 4 km lange wandeling door het gebied 'de manteling' voert langs verschillende bezienswaardigheden en door bos, duin en strand. Langs de doorgaande weg op circa 400 meter van de ingang naar het gebied is een bushalte aanwezig. Tevens is er de mogelijkheid om het biologisch museum te bezoeken en/of een verfrissing te gebruiken.

Figuur 3 De Manteling - de Brug

Figuur 4 De Manteling - doorgang

Bereikbaarheid De Manteling van Walcheren

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Parkeerplaats zo dicht mogelijk bij het startpunt van de wandelroute. Parkeerplaats markeren en bord E6 plaatsen.

Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.
--------------------------------------	--

Toegankelijkheid de Manteling van Walcheren

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord / Belettering: Niet aanwezig, is een informatiefolder over het gebied, deze is af te halen bij de kassa van het biologisch museum. Cijfers op de paaltjes langs de route verwijzen naar de bezienswaardigheden.	Cijfers duidelijk en goed leesbaar op een contrasterende achtergrond plaatsen. Regelmatig onderhoud plegen rondom de paaltjes.
Voetgangerssluis: De vrije doorgang van de Kiwi-sluis is te smal voor rolstoelgebruikers.	Grotere Kiwi-sluis plaatsen met een vrije doorgang van minimaal 850 mm.

Figuur 5 De Manteling - kiwisluis

Bruikbaarheid De Manteling van Walcheren

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel Verharding: Hoofdpaden asfalt/beton, goed bruikbaar. Natuurpaden - zeer drassig, niet begaanbaar.	De natuurpaden verharderen d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin.
Hellingbanen: Door duingebied.	Naast het pad langs de hellingbanen een pad egaliseren, zodat de grote overbruggingen eruit zijn gehaald.

Parkmeubilair: Bij de goudviskom, in vervallen staat. Niet aanwezig langs de route.	Langs de wandelpaden zitbanken, picknickplaatsen en afvalbakken aanbrengen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
Uitzichtpunten: Niet aanwezig.	Langs de route Noordzeestrand een uitzichtpunt realiseren en bankjes plaatsen.
Lig- speelweide: Niet bereikbaar.	Hellingbaan aanleggen.
Bruggen: Brug naar speelweide, geen leuningen Aansluiting op- en afrit.	Leuningen aanbrengen aan beide zijde van de brug. Op- en afrit vlak aan laten sluiten op de weg.

4.16 Natuurgebied Veerse Bos – Veere

Door het Veerse Bos loopt een 3 km lange wandelroute langs de kreken door het bosgebied en langs vergezichten.

Bereikbaarheid Veerse Bos

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Op een nader aan te geven plaats een parkeerplaats aanleggen, terrein verharderen, markeren en bord E6 plaatsen.
Verharding Algemene Invaliden Parkeerplaats: Los grind.	Verharde rijstrook over het parkeerterrein aanleggen naar de ingangen van de wandelroute.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.

Toegankelijkheid Veerse Bos

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord/belettering: Bord is te hoog geplaatst. De tekst is niet leesbaar.	Bord plaatsen 900+-1200 mm + loop- en rijvlak. De belettering moet een hoogte van minimaal 10 mm hebben en voorzien zijn van een contrasterende kleur met de achtergrond.
Slagbomen: Ruimte naast de slagbomen te smal en het terrein is oneffen.	Terrein uitvlakken en een vrije doorgang naast slagboom maken van minimaal 850 mm.

Bruikbaarheid Veerse Bos

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel Verharding: Grasland, schelpenpad.	Plaatselijk de paden verbreden, uitvlakken en verharden d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin.
Parkmeubilair: Niet aanwezig.	Langs de paden bankjes en afvalbakken plaatsen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
Ruitepaden: Oversteken op sommige plaatsen moeilijk i.v.m. rul zand.	Plaatselijk (bij oversteken) het pad verharden.
Hellingbanen: Natuurlijke hellingbanen in de wandelroute.	Begeleiding met handbewogen rolstoel aan te bevelen.
Bewegwijzering: Routeaanduiding d.m.v. paaltjes met gekleurde kop. Verf is van de paaltjes afgesleten.	Koppen van paaltjes opnieuw schilderen. Regelmatig onderhoud plegen van de beplanting rondom de route aanduiding.
Beplanting: Veel berenklaauwen langs pad.	Regelmatig onderhoud plegen aan de borders.

4.17 Natuurgebied Smitsschorre – Axel

In het natuurgebied Smitsschorre is tevens een zweefvlieg- en golfterrein aanwezig. Door het gebied loopt een verharde fiets- en wandelpad. De paden op het golfterrein zijn vrij voor publiek. Tegenover de ingang naar het natuurgebied is een bushalte aanwezig.

Bereikbaarheid Smitsschorre

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Parkeerplaats aanleggen bij ingang natuurterrein en op de parkeerplaats bij de golfclub. Terrein markeren en bord E6 plaatsen.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.

Toegankelijkheid Smitsschorre

* Het natuurgebied Smitsschorre is een toegankelijk gebied.

Bruikbaarheid Smitsschorre

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel Verharding: Op het golfterrein een verhard schelpenpad, geasfalterd fiets-wandelpad.	Aan weerszijde van de drempels op de hoofdweg een goed aansluitend verhard pad aanleggen. Goede aansluiting maken met toegang tot fiets- en wandelpad langs de hoofdweg.
Parkmeubilair: Weinig aanwezig.	Langs de wandelpaden zitbanken en afvalbakken aanbrengen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
Hellingbaan: In de route zijn 2 steile hellingbanen aanwezig.	Hellingbanen aanleggen volgens de eisen van Het Handboek voor Toegankelijkheid.

4.18 Natuurgebied Canisvliet – Sas van Gent

Het natuurgebied ligt rond de Canisvlietsche Kreek. Door het gebied zijn alleen bospaden aanwezig. Er is in Westdorpe een informatiecentrum aanwezig.

Figuur 14 Canisvliet- Het Blokpad

Figuur 15 Canisvliet- Het Blokpad

Bereikbaarheid Canisvliet

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Openbaar vervoer: In Westdorpe 2 km. Van het beginpunt van de wandeltocht.	In overleg met busmaatschappij halte plaatsen bij parkeerterrein van natuurgebied Canisvliet.
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Parkeerplaats bij het startpunt van de wandelroute aanleggen, verharderen, markeren en voorzien van bord E6.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingangen van de terrein.
Bewegwijzering: Geen duidelijke bewegwijzering naar het natuurgebied.	De toegangsweg naar het natuurgebied verbeteren door middel van bebording.

Toegankelijkheid Canisvliet

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord: Niet aanwezig. Wordt geen melding gedaan van aanwezigheid informatiecentrum.	Borden 900+-1200 mm + rij- en loopvlak plaatsen bij de ingang van het natuurterrein.

Paaltjes: Links en rechts van de slagboom naar het natuurterrein belemmeren paaltjes de doorgang.	De vrije doorgang moet minimaal 850 mm zijn.
--	--

Bruikbaarheid Canisvliet

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel Verharding: aarde en gras Obstakels: Omgevallen bomen en hoge beplanting.	Wandelpaden langs een route rondom de kreek uitvlakken en verharderen. Regelmatig onderhoud vereist langs de paden.
Parkmeubilair: Niet aanwezig.	Langs de wandelpaden zitbanken en afvalbakken aanbrengen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechthzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.

Informatiecentrum Canisvliet

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Entrée: Vrije doorgang buitendeur onvoldoende Roosters: mazen te ruim. Dorpel te hoog.	Vrije doorgang enkele deur minimaal 850 mm. Rooster plaatsen met mazen van maximaal 20 mm. Dorpelhoogte maximaal 20 mm.
Expositieruimte:.	Tussenin een looproute geplaatste objecten moet een vrije ruimte van minimaal 900 mm en niet langer dan 1200 mm zijn. De expositiepanelen tussen de 1400+-1600 mm + loop- en rijvlak plaatsen.

4.19 Natuurgebied het Zandgelaag op de Kauter – Nieuw Namen

Het gebied is alleen onder begeleiding van een gids te bezoeken. In het natuurgebied is een groeve te bezichtigen die de overgang laat zien van verschillende geologische lagen. Langs de doorgaande weg is een bushalte aanwezig.

Figuur 18 Zandgelaag - Nieuw Namen

Bereikbaarheid het Zandgelaag op de Kauter

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats Niet aanwezig.	Parkeerplaats bij de ingang van het natuurgebied aanleggen, verhard, markeren en voorzien van bord E6.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingangen van het terrein.
Bestrating: Oneffen wegdek naar ingang natuurgebied.	Het wegdek plaatselijk egaliseren en opnieuw bestraten.

Toegankelijkheid het Zandgelaag op de Kauter

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord: Het gebied is niet vrij toegankelijk. Men moet zich melden bij de beheerder.	Borden 900+-1200 mm + rij- en loopvlak plaatsen bij de ingang van het natuurterrein.

Bruikbaarheid het Zandgelaag op de Kauter

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel Verharding: houtsnippers en gras.	Het pad met houtsnippers plaatselijk egaliseren en verharden d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin. Aan de bovenzijde van de groeve en voor het informatiepaneel een verhard pad aanleggen. Het pad langs de groeve voorzien van een afrijbeveiliging.
Parkmeubilair: Gedeeltelijk aanwezig.	Langs het wandelpad een zitbank en afvalbak plaatsen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
Buitentrappen: Traptreden naar de groeve zijn niet gemarkeerd en de trap aan de langszijde heeft geen leuning.	De trap aan de langszijde voorzien van een leuning. De trapneuzen van beide trappen over de volle breedte van de trap voorzien van een geschilderde markering in een contrasterende kleur.

4.20 Natuurgebied de Zuidelijke Braakmanbossen – Terneuzen

Door het natuurgebied loopt een 4 km lange wandelroute over bospaden en een geasfalteerd fietspad.

Figuur 17 Braakmanbossen

Bereikbaarheid de Zuidelijke Braakmanbossen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Op het parkeerterrein bij de ingang naar het natuurgebied een parkeerplaats aanleggen. Terrein markeren en bord E6 plaatsen.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaats naar de ingang van het terrein.

Toegankelijkheid de Zuidelijke Braakmanbossen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord/belettering: Bord te hoog geplaatst.	Het informatiebord plaatsen op 900+-1200 mm + rij- en loopvlak.

Bruikbaarheid de Zuidelijke Braakmanbossen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Verharding: Verdicht zand, graspaden.	Plaatselijk het pad egaliseren. Graspaden uitvlakken en verharderen d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin met een minimale breedte van 1200 mm.
Recreatieweide, Geen verhard pad er naartoe.	Een verhard pad aanleggen naar de picknickplaatsen op de recreatieweide.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
Parkmeubilair: Niet aanwezig.	Langs de paden zitbanken, picknickplaatsen en afvalbakken aanbrengen.

4.21 Natuurgebied de Piet – Wolphaartsdijk/Arnhemuiden

Langs het Veerse Meer zijn diverse wandelroutes. Er is een aangepaste vissteiger aanwezig.

Bereikbaarheid de Piet

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Op nader aan te geven plaatsen, parkeerplaatsen aanleggen. Terrein verhard, markeren en bord E6 plaatsen.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.

Toegankelijkheid de Piet

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Slagbomen: Onvoldoende vrije doorgang naast slagbomen.	Slagbomen inkorten en vlakke vrije ruimte naast slagboom maken van 850 mm.
Informatiebord/belettering: Bord te hoog geplaatst.	Bord plaatsen 900+-1200 mm + loop- en rijvlak.

Bruikbaarheid de Piet

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Verharding: Graspad.	Paden uitvlakken en verharden d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin. Vanaf de parkeerplaats op recreatiegebied de Piet een verhard pad aanleggen naar het Veerse Meer.
Uitzichtpunten: Niet aanwezig.	Op nader te bepalen plaatsen langs de route uitzichtpunten realiseren. Bankjes en afvalbakken plaatsen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.

Parkmeubilair: Niet aanwezig.	Langs de paden bankjes en afvalbakken plaatsen.
Vissteiger: Slecht bereikbaar, oneffen graspad.	Pad uitvlakken en verharden. Vissteiger vlak laten aansluiten op het pad.

4.22 Natuurgebied Schelphoek – Serooskerke Schouwen-Duiveland

Het natuurterrein de Schelphoek ligt aan de Oosterschelde. Het is een vogelrijk krekengebied. Rondom de krekten loopt een natuurpad van ongeveer 4 km lengte.

Langs de doorgaande weg is een bushalte.

Figuur 16 Schelphoek

Bereikbaarheid Schelphoek

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Zo dicht mogelijk bij de ingang naar het natuurgebied een parkeerplaats aanleggen. Terrein verharden, markeren en bord E6 plaatsen.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.

Toegankelijkheid Schelphoek

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Slagboom: te weinig vrije doorgang.	Slagboom inkorten zodat een vrije doorgang ontstaat van minimaal 850 mm.

Bruikbaarheid Schelphoek

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel Verharding: Zachte bodem met grindbedekking, graspad.	De paden uitvlakken en verharden d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin.
Parkmeubilair: Onvoldoende aanwezig.	Langs de paden zitbanken, picknickplaatsen en afvalbakken aanbrengen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
Bruggen: Geen afrijbeveiliging, geen leuningen.	Op- en afrit aan beide zijde van de brug vlak laten aansluiten met pad. Leuning plaatsen aan beide zijde van de brug.

4.23 Natuurgebied Fort Ellewoutsdijk – Ellewoutsdijk

Fort Ellewoutsdijk is een oud verdedigingsfort wat tussen twee natuurgebieden 'Inlaag 1887' en 'Zuidgors' ligt. Inlaag 1887 is een broedgebied voor vogels en Zuidgors is een schorrengebied. Beide gebieden zijn te overzien vanaf de zeedijk en zijn niet vrij toegankelijk. Aan het begin van de toegangsweg is een bushalte.

Bereikbaarheid Fort Ellewoutsdijk

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Parkeerplaats aanleggen op nader te bepalen plaats. Terrein verharderen, markeren en bord E6 plaatsen.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.
Obstakels: Bij opgang dijk paaltje midden op pad.	Vrije doorgang realiseren met een breedte van minimaal 850 mm.

Toegankelijkheid Fort Ellewoutsdijk

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord/belettering: Bord te hoog geplaatst. Te klein lettertype.	Bord plaatsen 900+-1200 mm + loop- en rijvlak. De belettering moet een hoogte van minimaal 10 mm hebben en voorzien zijn van een contrasterende kleur met de achtergrond.

Bruikbaarheid Fort Ellewoutsdijk

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Verharding: Betontegels met brede voegen.	Het tegelpad op de dijk opnieuw bestraten.
Parkmeubilair: Onvoldoende aanwezig langs de route.	Langs de wandelpaden zitbanken en afvalbakken aanbrengen.
Buitentrappen: Steile trapopgang dijk.	De trapneuzen van de treden over de volle lengte van de trede voorzien van contrasterende kleur. Langs de trap leuningen plaatsen.
Uitzichtpunten: Boven aan de dijk bij Inlaag 1887 en Zuidgors.	Uitzichtpunten uitbreiden met bankjes en afvalbak.

4.24 Natuurgebied Neeltje Jans – Gemeente Veere

Figuur 6 Vogelkijkhut Neeltje Jans

Neeltje Jans is een voormalig werkeiland voor de Oosterscheldedam. In 1989 zijn er duinen, natte valleien, een slufteer en een vogelput met een observatiepunt aangelegd. De vrij toegankelijke gebieden zijn zo aangelegd dat bezoekers kunnen genieten van de natuur die Neeltje Jans te bieden heeft. Voor mensen met een functiebeperking zijn deze gebieden beperkt toegankelijk. Bij Waterland Neeltje Jans is een bushalte aanwezig.

Bereikbaarheid Neeltje Jans

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: 4 parkeerplaatsen Noordzijde (infoduin). Bij andere ingangen geen aanwezig.	Westzijde – tunneltje 2 parkeerplaatsen aanleggen en voorzien van bord E6. Noordzijde (Infoduin) – onder bord E6 bordje met aantal plaatsen: 4x Noordzijde – bij slagboom naar verhard pad 2 parkeerplaatsen aanleggen en voorzien van bord E6.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingangen van de terreinen.

Toegankelijkheid Neeltje Jans

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Slagboom Noordzijde: Geen doorgang.	Slagboom inkorten of vrije doorgang naast de slagboom van minimaal 850 mm realiseren.

Bruikbaarheid Neeltje Jans

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel Verharding: zandgrond Dwarshelling:	Wandelpaden verbreden, minimaal 1200 mm en voorzien van opstaande rand. Wandelpaden verharderen door middel van kunststofrasters of gemalen puin. Dwarshellingen egaliseren.
Hellingbanen: Verharding: zandgrond en stenen met asfalt.	Hellingbanen egaliseren, verharderen en verbreden, minimaal 1200 mm en voorzien van een duidelijke padafscheiding, naar en ter plaatse van de vogelobservatiehut en slufteer.
Parkmeubilair: Niet aanwezig.	Langs de wandelpaden zitbanken en afvalbakken aanbrengen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.

Uitzichtpunten: Vogelobservatiehut: De kijkgaten in het observatiescherm zijn voor zittende mensen te hoog. Slufter:	De zandgrond verharderen. De kijkgaten in het observatiescherm plaatsen op 900+-1200 mm + rij- en loopvlak. Hellingbaan aanleggen volgens Het Handboek voor Toegankelijkheid en zandgrond verharderen. Plateau aanleggen voor kijkscherm. Bankjes plaatsen.
--	---

4.25 Natuurgebied Het Heggengebied – Zak van Zuid Beveland

Vanaf de schaapskooi loopt een 4,5 km lange wandelroute door het heggelandschap. De route gaat voor een gedeelte over de doorgaande weg. De dijken worden gemarkeerd door verschillende soorten heggen.

Bereikbaarheid Het Heggengebied

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Openbaar vervoer: In Heinkenszand 3 km. Van het beginpunt van de wandeltocht.	In overleg met busmaatschappij een extra halte plaatsen bij ingang Schaapskooi.
Algemene Invaliden Parkeerplaats Voor de wandelroute - geen aanwezig Bij de ingang gebouw schaapskooi 1 parkeerplaats.	Parkeerplaats op het terrein bij startpunt van de wandelroute aanleggen, verharderen, markeren en voorzien van bord E6.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingangen van de terreinen.
Verharding: Pad naar infocentrum schaapskooi bestaat uit los grind.	Wandelpad van minimaal 1200 mm verharderen. Het is aan te bevelen om op de doorgaande wegen een maximum snelheid van 30 km/uur in te voeren.

Toegankelijkheid Het Heggengebied

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord / Belettering: De borden zijn te hoog geplaatst.	Borden 900+-1200 mm + rij- en loopvlak plaatsen.

Bewegwijzering: De bewegwijzering is niet voldoende en is slecht leesbaar. De pijltjes zijn verscholen door planten.	De aanduidingen groter en met een duidelijk kleurcontrast uitvoeren. Onderhoud plegen bij de bewegwijzering.
--	---

Bruikbaarheid Het Heggengebied

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Breedte: variabel Verharding: grind, asfalt (doorgaande weg), schelpen, houtsnippers.	Wandelpad in het oude gebied verbreden, minimaal 1200 mm. Paden bestaande uit los grind en houtsnippers vervangen door kunststofrasters of gemalen puin.
Hellingbaan aan het einde van het oude zeeuwse gebied die aansluiting geeft op de doorgaande weg. Verharding: verhard puinpad. Hellingbaan is te steil. Steile hellingbaan die naar het paadje dwars door het heggenslandschap gaat.	Hellingbaan aanleggen volgens Het Handboek voor Toegankelijkheid.
Parkmeubilair: Niet aanwezig.	Langs de wandelpaden zitbanken en afvalbakken aanbrengen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechthzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.

4.26 Natuurgebied Bloemdijken – Zak van Zuid Beveland

De bloemdijken zijn dijken rond polders en voormalige getijdenkreken. De dijken zijn vooral in het voorjaar begroeid met bijzondere planten. Het gebied strekt zich uit over 80 km dijk. Deze voert zowel over verharde- als onverharde paden.

Bereikbaarheid Bloemdijken

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Op het terrein van de stichting Zeeuwse Schaapskudde.	Het infocentrum van de Stichting Zeeuwse Schaapskudde te Nisse kan als centrum zijn voor vertrek en aankomst voor rolstoelgebruikers.

Verharding Algemene Parkeerplaats: Los grind.	Verharde rijstrook over het parkeerterrein aanleggen naar de ingang van de wandelroute.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein en het bezoekerscentrum.
Paden:	Het is aan te bevelen om op de doorgaande weg een adviessnelheid in te voeren van 30 km per uur.

Toegankelijkheid Bloemdijken

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord/belettering: Bord is te hoog geplaatst. De tekst is niet leesbaar.	Bord plaatsen 900+-1200 mm + loop- en rijvlak. De belettering moet een hoogte van minimaal 10 mm hebben en voorzien zijn van een contrasterende kleur met de achtergrond.

Bruikbaarheid Bloemdijken

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Parkmeubilair: Niet aanwezig.	Langs de paden bankjes en afvalbakken plaatsen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
Bewegwijzering: Is een algemene kaart aanwezig.	Voor rolstoelgebruikers een duidelijk folder uitgeven met routes die over alleen verharde paden lopen.

4.27 Natuurgebied Zwaakse Weel – Kwadendamme

De Zwaakse Weel is een restant van de getijdengeul de Zwake. Rondom de Zwaakse Weel is een wandeling van 5 km uitgezet. Langs de route staan informatiepanelen met uitleg over het gebied. De wandeling loopt gedeeltelijk over de openbare weg.

Bereikbaarheid Zwaakse Weel

omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Op het terrein bij de beheerschuur een parkeerplaats aanleggen. Terrein markeren en bord E6 plaatsen.
Hellingbaan:	Een hellingbaan aanleggen bij de toegang die gelegen is bij de beheerschuur.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaats naar de ingang van het terrein.
Verharding: Asfalt (doorgaande weg).	Het is aan te bevelen om op de doorgaande weg een maximumsnelheid in te voeren van 30 km/uur.

Toegankelijkheid Zwaakse Weel

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord/belettering: Borden te hoog geplaatst.	De informatieborden plaatsen op 900+-1200 mm + rij- en loopvlak.
Bewegwijzering: Te klein symbool. Slecht terug te vinden tussen hoge beplanting.	Groter symbool plaatsen. Duidelijker kleurcontrast tussen symbool en achtergrond. Regelmatig onderhoud vereist van de beplanting rondom bewegwijzering.

Bruikbaarheid Zwaakse Weel

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Verharding: Verhard puinpad, grindpad, tegelpad langs de spoorbaan van circa 500 mm breed.	Het verharde puinpad op verschillende plaatsen egaliseren en opnieuw verhard. Het aardepad langs de spoorbaan uitvlakken en verhard. Regelmatig onderhoud plegen i.v.m. snoeihout. Het tegelpad langs de spoorbaan verbreden tot minimaal 900 mm en afzetten met een leuning i.v.m. het talud.
Uitzichtpunten: Niet aanwezig.	Op nader te bepalen plaatsen langs de route uitzichtpunten realiseren. Bankjes en afvalbakken plaatsen.

Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
Parkmeubilair: Onvoldoende aanwezig.	Langs de paden zitbanken, picknickplaatsen en afvalbakken aanbrengen.
Obstakels: Aan het einde van het tegelpad (500 mm) langs de spoorbaan een stenenverhoging.	Stenenverhoging verwijderen, pad egaliseren en verharden.

4.28 Natuurgebied Zeepeduinen – Burgh Haamstede

De Zeepeduinen is bereikbaar vanaf een autovrijpad achter het slotbos of vanaf de Zandstraat in Burgh. Het is een zanderig duingebied wat moeilijk toegankelijk is. Aan de doorgaande weg door het dorp is een bushalte aanwezig.

Figuur 19 Kiwisluis Zeepeduinen

Bereikbaarheid Zeepeduinen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invalidenparkeerplaats: Niet aanwezig.	Parkeerplaats bij de ingang van het natuurgebied aanleggen, verharden, markeren en voorzien van bord E6.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.

Toegankelijkheid Zeepeduinen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord/belettering: Bord te hoog geplaatst. Te klein lettertype.	Bord plaatsen 900+-1200 mm + loop- en rijvlak. De belettering moet een hoogte van minimaal 10 mm hebben en voorzien zijn van een contrasterende kleur met de achtergrond.
Toegangshek: Het hek heeft een smalle vrije doorgang.	Een kiwi-sluits plaatsen met een vrije doorgang van minimaal 850 mm plaatsen.

Bruikbaarheid Zeepeduinen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Er zijn geen specifieke wandelpaden in het gebied uitgezet.	In overleg een vlonderpad, met een afrijbeveiliging en een minimale breedte van 1200 mm, aanleggen naar het observatiescherm.
Hellingbanen: In het duingebied zijn verschillende natuurlijke hellingen aanwezig.	De hellingbanen zoveel mogelijk egaliseren en aanleggen volgens de eisen van Het Handboek voor Toegankelijkheid.
Parkmeubilair: Onvoldoende aanwezig langs de route.	Langs de wandelpaden zitbanken/ picknickplaatsen en afvalbakken aanbrengen.
Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
Uitzichtpunten: Observatiescherm.	Kijkgaten in scherm plaatsen op 900+-1200 mm + loop- en rijvlak. Een vlak en verhard plateau aanleggen voor het scherm.

4.29 Natuurgebied Zuidkust van Schouwen – Schouwen Duiveland

De Zuidkust van Schouwen ligt langs de Oosterschelde. Het gebied strekt zich uit vanaf de Plompe toren bij Burghsluis tot aan Zierikzee. Tussen de inlaagdijk en de zeedijk zijn inlagen die vanaf de dijk en omliggende wegen goed zijn te overzien.

Bereikbaarheid Zuidkust van Schouwen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Niet aanwezig.	Parkeerplaatsen aanleggen op nader aan te geven plaatsen. Terrein markeren en bord E6 plaatsen.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.
Obstakels: Trap vanaf dijk naar Plompe toren, geen leuningen.	Leuningen aan beide zijde van de trap plaatsen. Over de gehele breedte de trapneuzen voorzien van een contrasterende kleur.

Toegankelijkheid Zuidkust van Schouwen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Toegankelijkheid Plompe toren: De Plompe toren is moeilijk toegankelijk te maken.	Buiten op het terrein bij de Plompe toren een informatiebord tussen de 900+-1200 mm + loop- en rijvlak over de bezienswaardigheden en de route langs de Oosterschelde plaatsen.

Bruikbaarheid Zuidkust van Schouwen

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Verharding: asfaltweg/schelpenpad	Op de doorgaande weg een adviessnelheid invoeren van 30 km per uur.
Parkmeubilair: weinig aanwezig	Langs de zeedijk op verschillende plaatsen zitbanken en afvalbakken aanbrengen.

Overige voorzieningen:	Ten behoeve van blinden en slechtzienden is het te overwegen om door middel van gesproken tekst en een 'walkman' informatie over het gebied te geven.
------------------------	---

4.30 Natuurgebied Slot Haamstede – Burgh Haamstede

Rondom Slot Haamstede ligt een parkachtig loofbos. Het park is niet vrij toegankelijk alleen tijdens excursies. Op ca. 20 meter vanaf het toegangshek is een bushalte aanwezig.

Bereikbaarheid Slot Haamstede

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Algemene Invaliden Parkeerplaats: Op het parkeerterrein bij het toegangshek. De afmetingen voldoen niet.	Parkeerplaats verbreden.
Gidslijnen blinden en slechtzienden:	Loopstroken of geleidelijnen aanbrengen vanaf de parkeerplaatsen naar de ingang van het terrein.
Verhardingen: Oneffen klinkerpad.	Klinkerpad op verschillende plaatsen opnieuw bestraten.

Toegankelijkheid Slot Haamstede

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Informatiebord/belettering: Bord te hoog geplaatst. Te klein lettertype.	Bord plaatsen 900+-1200 mm + loop- en rijvlak. De belettering moet een hoogte van minimaal 10 mm hebben en voorzien zijn van een contrasterende kleur met de achtergrond.

Bruikbaarheid Slot Haamstede

Omschrijving	Te nemen maatregel(en)
Wandelpaden: Verharding: Graspaden, zeer drassig.	Paden uitvlakken en verharden d.m.v. kunststofrasters of gemalen puin.
Parkmeubilair: Niet aanwezig.	Langs de wandelpaden zitbanken en afvalbakken aanbrengen.

Bijlage 1 Schouwingslijst

Databestand schouwing Toegankelijkheid openbare natuur- en wandelgebieden			
ALGEMEEN PROJECT			
Opdrachtgever: Bezoekadres: Postcode: Postadres: Postcode: Plaats: Projectnummer: Plaats: Schouwing door: Namens: Schouwing d.d.: Naam gebied: Omschrijving:		Telefoonnr.: Contactpers.: Tel. doorkiesnr.: Mobiele tel.nr.: E-Mail: Naam Project:	
BEREIKBAARHEID NATUURGEBIED			
Omschrijving	Materiaal/afmetingen	Te nemen maatregel	Urgentie
01- Openbaar vervoer: 02- Inv. Parkeerplaats: 03- E6 bord: 04- Obstakels: 05- Wegranden: 06- Wegranden: 07- Hellingbaan: 08- Trottoir/pad: naar toegangshek			
TOEGANKELIJKHEID NATUURGEBIED			

Omschrijving	Materiaal/afmetingen	Te nemen maatregel	Urgentie
09- Informatiebord: Belettering 10- Toegangshek: 11- Paaltjes: 12- Fietssluis: 13- Voetgangers sluis: 14- Wildroosters: 15- Hekken: 16- Slagbomen: 17- Drempels: 18- werk in uitvoering:			
BRUIKBAARHEID NATUURGEBIED			
Omschrijving	Materiaal/afmetingen	Te nemen maatregel	Urgentie
19- Wandelpaden: Breedte: Verharding: Obstakels: Dwarshelling:			
20- Fietspaden: Breedte: Verharding: Obstakels: Dwarshelling:			
21- Ruiterpaden:			
22- Hellingbanen: Breedte: Verharding: Obstakels: Dwarshelling:			
23- Buitentrappen:			

Treden: Leuningen: 24- Parkmeubilair: Banken: Picknicksets: Afvalbakken: 25- Uitzichtpunten: In het park: Aan de oever: Op steiger: 26- Vissteiger: 27- Bepanting: Borders: Tastmuur: Lig/speelweide: 28- Bruggen: Breedte: Planken: Leuningen:			
Op- en aanmerkingen:			
TOEGANKELIJKHEID VAN DE OPENBARE GEBOUWEN IN HET NATUURGEBIED			
Omschrijving	Materiaal/afmetingen	Te nemen maatregel	Urgentie
01- Buitendeur: Draaideur: Dorpel: Deurgreep: Vloerafwerking: Deurdranger: Roosters: Glazen deuren: 02- Loketten/balies: Hoogte blad: Onderrijdbaar: 03- Entreehal: Portaal: 04- Entree:			

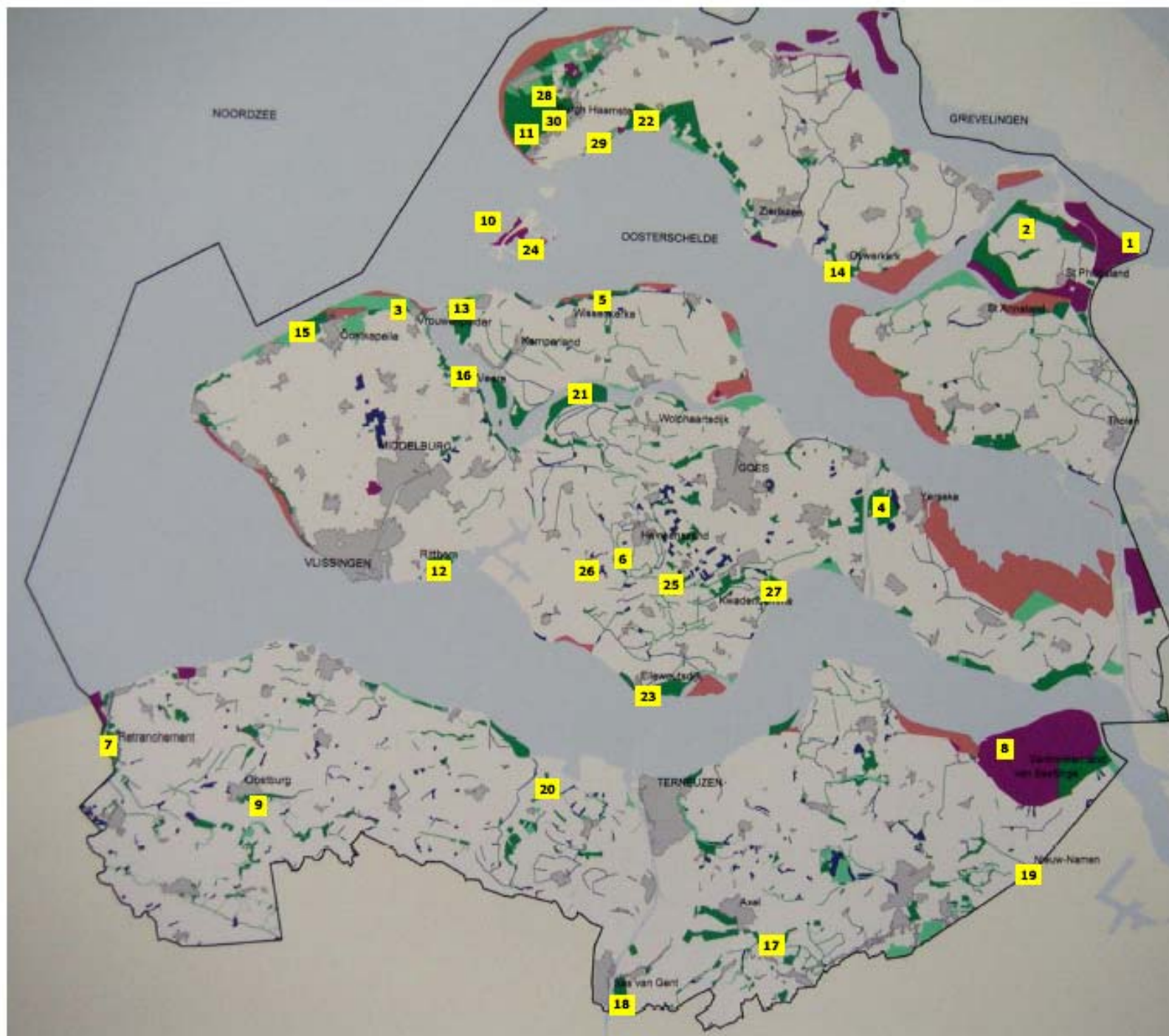
Algemeen: Buitenbordes: 05- Gangen: Breedte: Leuningen: Lichtschakelaar: 06- Deuren: Vrije doorgang: Panieksluiting: Dorpel: Deurdranger: 07- Kapstok: 08- Hefplateau/traplift: Vrij vloeroppervlak: Bedieningsleem: 09- Trappen: Treden: Leuningen: 10- Toiletruimte: Afmetingen: Vrije doorgang: Hoogte closet pot: Hoogte wastafel: Kraan: Hoogte spiegel: Lengte steunen: Alarminstallatie: Accessoires:			
BRUIKBAARHEID VAN DE GEBOUWEN IN HET NATUURGEBIED			
Omschrijving	Materiaal/afmetingen	Te nemen maatregel	Urgentie
11- Breedte rijvlak: 12- Meubilair: Stoelen: Tafels: 13- Expositie: Vitrines: Panelen: Rondleiding:			

14- Vloerafwerking:			
Ingevoerd:	Gewijz. 1	Gewijz. 2	
Gewijz. 3	Gewijz. 4	Gewijz. 5	
Urgentie	1 : eerste jaar	Gevaarlijke situatie	
	2 : tweede jaar		
	3 : derde jaar		

Bijlage 2 Geraadpleegde literatuur

Geraadpleegde literatuur

- Wenkenblad van het ministerie van landbouw en visserij 'Toegankelijkheid van nationale parken en andere natuurgebieden 1992'
- Handboek voor Toegankelijkheid, 4e druk 2001
- www.hetzeeuwse-landschap.nl
- www.natuurmonumenten.nl
- www.staatsbosbeheer.nl
- www.natuurzonderdrempels.nl

Stichting het Zeeuwse Landschap

1. Slikken van de Heen - Sint Philipsland
2. Eendenkooi - Sint Philipsland
3. Oranjeson - Vrouwenpolder
4. Yerseke Moer - Yerseke
5. Inlagen Noord-Beveland - Wissenkerke
6. Landgoed Landlust - Heinkenszand
7. Wallen van Retranchement - Retranchement
8. Verdrongen land van Saeftinghe - Emmadorp
9. Grote Gat - Oostburg
10. Info Duin - Neeltje Jans

Staatsbosheer

11. Boswachterij Westerschouwen - Westerschouwen
12. Rammekenshoek - Rittthem
13. De Schotsman - Kamperland
14. Krekengebiet Ouwkerk - Ouwkerk
15. De manteling - Oostkapelle
16. Veerse Bos - Veere
17. Smitsschorre - Axel
18. Canisvliet - Sas van Gent
19. Zandgelaag "Op de Kauter" - Nieuw Namen
20. Braakman Zuid - Terneuzen
21. De Piet - Wolphaartsdijk
22. Schelphoek - Serooskerke Schouwen-Duiveland

Vereniging van Natuurmonumenten

23. Fort Ellewoutsdijk - Ellewoutsdijk
24. Neeltje Jans - Gemeente Veere
25. Heggengebied - Zak van Zuid-Beveland
26. Bloemdijken - Zak van Zuid-Beveland
27. De Zwaakse Weel - Kwadendamme
28. Zeepe Duinen - Burgh-Haamstede
29. Zuidkust van Schouwen - Schouwen-Duiveland
30. Slot Haamstede - Burgh-Haamstede

